

ZNAK:XXXXXXX

Warszawa, 14 marca 2017 r.

**Opinia prawna
w przedmiocie
odwołania się od decyzji w sprawie stypendium doktoranckiego**

I. Stan faktyczny

Pytająca doktorantka podała, że na jej wydziale 2 doktorantom nie przyznano stypendium doktoranckiego. W decyzji administracyjnej Rektor uczelni wskazał, iż w przypadku doktoranta I roku w postępowaniu rekrutacyjnym osiągnął on wyniki dobre, a nie bardzo dobre, przy czym wyniki rekrutacji nie zostały nigdzie ogłoszone, natomiast w przypadku doktoranta wyższego roku odmowę przyznania stypendium uzasadniono tym, iż z jednego egzaminu uzyskał wynik 3,5, pomimo iż w regulaminie nie zostało zawarte takie kryterium. W związku z powyższym pytająca prosi o udzielenie odpowiedzi, czy powyższe uzasadnienia mogą być podstawą odwołania od decyzji administracyjnej wydanej przez Rektora?

II. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.) – dalej k.p.a.
2. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1842 ze zm.) – dalej p.sz.w.
3. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz. U. z 2016 r., poz. 558) – dalej Rozporządzenie.
4. Zarządzenie Rektora Uczelni X. nr 36/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przyznawania stypendiów doktoranckich oraz zwiększania stypendiów doktoranckich z dotacji projakościowej uczestnikom stacjonarnych studiów doktoranckich Uczelni X.– dalej Regulamin (chodzi o załącznik nr 1, którym jest tekst regulaminu).

III. Analiza prawna

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż stypendium doktoranckie to instytucja prawna, która została ustanowiona w drodze ustawowej. W art. 200 ust. 1 p.sz.w. stwierdzono bowiem, że uczestnik stacjonarnych studiów doktoranckich może otrzymywać stypendium doktoranckie. Na podstawie art. 200 ust. 3 p.sz.w. o przyznaniu stypendium doktoranckiego, okresie jego pobierania i jego wysokości decyduje rektor w drodze decyzji administracyjnej. Szczegółowe regulacje dot. trybu i okresu przyznawania stypendium doktoranckiego, w oparciu o art. 201 ust. 1 pkt 6 p.sz.w., winny być uregulowane w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. W tym celu zostało wydane stosowne Rozporządzenie. Jednocześnie uznać należy, że decyzja rektora o przyznaniu bądź odmowie przyznania stypendium doktoranckiego, jest decyzją podjętą w indywidualnej sprawie doktoranta, a zatem na podstawie art. 207 ust. 1 p.sz.w. stosuje się do niej odpowiednio przepisy k.p.a.

Wskazać należy, iż Zespół Prawny Rzecznika Praw Doktoranta nie miał możliwości zaznajomienia się z treścią uzasadnień, które są przedmiotem pytania, a ponadto Zespół ten nie udziela poradnictwa w zakresie sporządzania pism procesowych, w związku z czym w niniejszej opinii zostaną zawarte jedynie ogólne stwierdzenia, co powinno znajdować się w decyzji administracyjnej o odmowie przyznania stypendiów i możliwości stosowania środków odwoławczych.

Przed wszystkim należy podkreślić, iż decyzja rektora o przyznaniu bądź odmowie przyznania stypendium doktoranckiego powinna zawierać wszystkie elementy decyzji administracyjnej, o których mowa w art. 107 § 1 k.p.a., a zatem:

- oznaczenie organu, który ją wydaje,
- datę wydania decyzji,
- oznaczenie doktoranta, którego dotyczy (imię, nazwisko, adres, nr legitymacji itp.),
- podstawę prawną decyzji,
- rozstrzygnięcie (stwierdzenie, czy rektor przyznaje, czy odmawia przyznania stypendium),
- uzasadnienie faktyczne,
- uzasadnienie prawne,
- pouczenie w zakresie możliwości złożenia odwołania, skargi do sądu administracyjnego lub powództwa do sądu powszechnego,
- imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby, która była upoważniona do wydania decyzji.

Biorąc pod uwagę przedstawiony przez pytającą stan faktyczny oraz zadane pytanie należy przede wszystkim wskazać, że uzasadnienie faktyczne powinno zawierać opis wszystkich okoliczności, które zdecydowały o podjęciu decyzji, natomiast uzasadnienie prawne winno przywoływać określone przepisy prawne, ich treść oraz ewentualne wy tłumaczenie co do sposobu ich interpretacji i zastosowania.

Wydaje się, że największe wątpliwości pytającej wzbudza fakt, czy Rektor uzasadniając wydanie decyzji objętych pytaniem, wskazał wszystkie istotne okoliczności faktyczne oraz prawidłowo zastosował przepisy prawa.

Jeżeli chodzi o uzasadnienie prawne, to należy oddzielnie wskazać, jakie przepisy są najistotniejsze dla ustalenia, czy stypendium doktoranckie winien otrzymać doktorant I roku i doktorant wyższego roku.

Z punktu widzenia sytuacji prawnej doktoranta I roku najważniejszym jest przepis § 13 ust. 1 Rozporządzenia, które stwierdza, że stypendium doktoranckie na pierwszym roku studiów doktoranckich może być przyznane doktorantowi, który osiągnął bardzo dobre wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym. Powyższa norma została również zawarta w § 2 ust. 2 Regulaminu. **Oznacza to, że uzasadnienie, iż decyzja o odmowie przyznania stypendium doktoranckiego została wydana ze względu na fakt, iż doktorant osiągnął dobre wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym nie jest sama w sobie wadliwa, jako że dobre wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym w oczywisty sposób różnią się od wyników bardzo dobrych.** Natomiast istotnym jest po pierwsze, czy w uzasadnieniu tej decyzji powyższe przepisy zostały przytoczone i poinformowano o sposobie ich zastosowania. Po drugie, zgodnie z art. 196 ust. 5 p.sz.w., wyniki postępowania rekrutacyjnego są jawne, co oznacza, iż w jakiś sposób powinny być publicznie ogłoszone (np. przez wywieszenie na tablicy, opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej itp.). **Brak odniesienia do powyższego może spowodować uznanie, iż uzasadnienie prawne decyzji rektora będzie niepełne.** Na marginesie należy zaznaczyć, że jednak istotą zarzutu nie będzie sam fakt niewywieszenia takich wyników, ale że wysokość wyniku nie została uwzględniona w decyzji w przedmiocie stypendium doktoranckiego.

Nieco inaczej przedstawia się sprawa uzasadnienia prawnego przyznania stypendium doktoranckiego doktorantowi na wyższych latach. § 13 ust. 2 Rozporządzenia wymienia 3 kryteria pod względem których jest oceniany doktorant w postępowaniu administracyjnym w przedmiocie przyznania stypendium doktoranckiego i są to:

- terminowość realizacji programu studiów doktoranckich,
- zaangażowanie w prowadzenie zajęć dydaktycznych w ramach praktyki zawodowej oraz prowadzeniu badań naukowych prowadzonych przez jednostkę organizacyjną uczelni (np. wydziałów) lub jednostkę naukową,
- czynienie postępów w pracach naukowych i przygotowaniu rozprawy doktorskiej.

Norma ta została również wpisana w § 2 ust. 3 Regulaminu. **A zatem nie ma przepisu, który bezpośrednio uzależniałby przyznanie stypendium doktoranckiego od ocen uzyskanych z egzaminów zaliczanych w toku studiów doktoranckich.** Jednocześnie, pojęcia zawarte w § 13 ust. 2 Rozporządzenia i § 2 ust. 3 Regulaminu są na tyle ogólne, iż możliwym jest uznanie, że częścią oceny pracy doktoranta będą oceny uzyskane na egzaminach w toku studiów. **Wydaje się jednak, iż**

obowiązek prawnego uzasadnienia decyzji administracyjnej w tym przypadku wymagałby wykazania, w wyniku interpretacji którego przepisu uznano, że wyniki egzaminacyjne mogą mieć wpływ na ocenę doktoranta pod kątem przyznania stypendium doktoranckiego. Niezawarcie takich rozważań może być uznany za niespełnienie obowiązku pełnego uzasadnienia decyzji.

W zakresie uzasadnienia faktycznego, nie jest możliwe dokładne określenie, co powinno znajdować się w uzasadnieniu decyzji, jako że taka decyzja, która jest aktem indywidualnym i konkretnym, zostaje wydana w odmiennych okolicznościach. Natomiast możliwym jest wskazanie, jakie są istotne czynności w toku postępowania administracyjnego w przedmiocie przyznania bądź odmowy przyznania stypendium doktoranckiego. Czynności te zostały wymienione w § 2 ust. 6 i 8 Regulaminu i są to:

- podanie przez kierownika studiów doktoranckich oceny z postępowania rekrutacyjnego doktoranta I roku, która została dokonana przez przewodniczącego komisji rekrutacyjnej, a w przypadku doktorantów wyższych lat podanie oceny osiągnięć doktoranta sporządzoną przez opiekuna naukowego bądź promotora oraz przekazanie wszelkich informacji na temat zaangażowania doktoranta w pracę dydaktyczną i naukową,
- opiniowanie wniosku przez komisję zwieńczoną sporządzeniem dla rektora listy doktorantów rekomendowanych do przyznania stypendium.

Następnym etapem, ściśle nieskodyfikowanym, jest oczywiście analiza zebranego materiału dowodowego przez rektora. **Nie pozostawia wątpliwości fakt, iż wszystkie te zdarzenia składają się na okoliczności faktyczne wydania decyzji przez rektora, co oznacza, iż obowiązek zamieszczenia uzasadnienia faktycznego decyzji w niniejszej sprawie wiąże się z potrzebą zamieszczenia informacji co do opinii kierownika studiów doktoranckich o wniosku o przyznanie stypendium, informacji co do oceny wniosku przez komisję oraz decyzji podjętej przez rektora, przy czym każdy z tych elementów winien być opisany w ten sposób, aby wyraźnie wykazać jakimi przesłankami kierowały się poszczególne podmioty w wydaniu swoich ocen i opinii, a także jaki materiał dowodowy posłużył im do oceny sytuacji faktycznej doktoranta oraz w jaki sposób oceniono te dowody.** Brak takiego uzasadnienia stanowi naruszenie przepisów proceduralnych i jest przesłanką do odwołania się od decyzji.

Z przedstawionego stanu faktycznego wynika, iż w przedstawionych przez pytającą sytuacjach Rektor wydał decyzję w przedmiocie stypendiów doktoranckich jako organ I instancji. Zgodnie z art. 207 ust. 2 p.sz.w. decyzje wydane przez rektora są ostateczne, jako że nie ma żadnego organu wyższego stopnia ani organu naczelnego nad nim. Oznacza to, iż od decyzji rektora nie przysługuje odwołanie od jego decyzji do innego organu, ale zamiast tego, w trybie art. 127 § 3 k.p.a. można zwrócić się do rektora o ponowne rozpatrzenie sprawy, przy czym zgodnie z art. 129 § 2 k.p.a. strona może to zrobić jedynie w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji lub jej ogłoszenia. Jeżeli decyzja została wydana przez rektora jako organ II instancji, która to decyzja będzie już prawomocna,

---

nadal będzie zawierała braki, które były przedmiotem niniejszej opinii, doktoranci, którzy byli adresatami decyzji, będą mieli możliwość złożenia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

IV. Wnioski

Przyznanie i odmowa przyznania stypendium doktoranckiego następuje w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez rektora. Decyzja ta winna zawierać m.in. uzasadnienie prawne i faktyczne, a więc winny być przytoczone wszystkie przepisy stanowiące podstawę decyzji, a także przyczyna i sposób ich zastosowania oraz wszystkie okoliczności rozstrzygnięcia sprawy.

Jeżeli chodzi o uzasadnienie prawne, to w przypadku doktoranta I roku nieopublikowanie wyników postępowania rekrutacyjnego stanowi naruszenie art. 196 ust. 5 p.sz.w., co oznacza, że za brak w uzasadnieniu decyzji można uznać m.in. nieopisanie procedury i okoliczności przyznania doktorantowi wyników w postępowaniu rekrutacyjnym. Natomiast w przypadku doktorantów wyższych lat brakiem w uzasadnieniu prawnym decyzji może być niewskazanie, z którego przepisu wywnioskowano, iż oceny z poszczególnych egzaminów mogą wpływać na przyznanie bądź odmowę przyznania stypendium doktoranckiego, a także w jaki sposób go zastosowano.

Co do uzasadnienia faktycznego, to chociaż każda decyzja jest wydawana przy wystąpieniu innych okoliczności faktycznych, to jednak § 2 ust. 6 i 8 Regulaminu pozwala każdorazowo wyodrębnić etap opinii kierownika studiów doktoranckich i etap oceny komisji, a ogólne przepisy k.p.a. także analizę materiału dowodowego przez rektora. Uzasadnienie faktyczne winno opisywać każdy z etapów sporządzenia opinii w zakresie tego, jaki materiał dowodowy był poddawany analizie i jakie z tej analizy zostały wyciągnięte wnioski.

Od decyzji rektora wydanej w I instancji przysługuje prawo złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji. Ponadto, po wydaniu przez rektora decyzji w II instancji, może być ona zaskarżona, w tym wypadku, do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

*Zespół Prawny
Rzecznika Praw Doktoranta*

St
ro
na
2